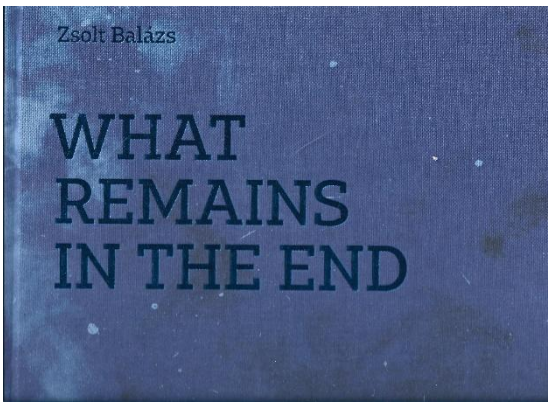

Balázs Zsolt

Ami marad végül

(What Remains in the End)

– fotókönyv –

A legenda szerint a magyarok ősei részben egy álom ígéretének hatására, részben pedig az őket sújtó éghajlati nyomás, a sorozatos aszályok és az élelmiszerhiány miatt vándoroltak el, és telepedtek le az Alföld szívében, szakítva addigi vándorló életmódjukkal. Az akkori viszonyoknak megfelelően a vizekben és vadakban gazdag, két nagy folyó által is átszelt vidék termőképessége kedvezett az életnek és a gyarapodásnak, a földművelő és állattartó életforma kialakulásának.

Földrajzi fekvése miatt azonban a történelem viharai többször is sújtották a területet és az itt élőket. A tanyákat, földeket hol nomád, vándorló törzsek dúlták fel, hol politikai hatalmak sajátították ki önös érdekükben. A tanyák világának a II. világháború után a sztálini állam-szocialista tervgazdálkodás és a közel ötven évig tartó szovjet megszállás vetett véget. A parasztokat mezőgazdasági termelőszövetkezetekbe kényszerítették – ha kellett, erővel. Földjeiket államosították és az ipari mezőgazdaságnak való alárendelésben szinte teljesen kimerítették, majd az 1980-as évek végén, a rendszerváltást követően szétdarabolták és széthordták.

Az ország több mint kétharmadát kitevő alföldi tájat igényeinek megfelelően folyamatosan formálta az ember. Folyóit kiegyenesítette, és gátak, zsilipek közé szorítva szabályozta, mocsarait lecsapolta, vizeit csatornahálózatokon keresztül engedte elfolyni. Az Alföldet ezek együttes hatása mára a klímaváltozásnak leginkább kitett területté változtatta. Az ellehetetlenülő és perspektíva nélküli tanyasi élet miatt a legtöbb fiatal már a nagyvárosokban keresi a boldogulást. A közép- és időskorban elkövetett öngyilkosságok száma, valamint az alkoholizmus európai viszonylatban itt a legmagasabb.

A több nemzedékhez köthető, generációkon átívelő tanyák és földek egyre kevesebbet érnek, miközben a terület, amely az ország össz-termelésének közel 80 százalékát adja, az elsivatagosodás és az ökológiai

összeomlás felé tart. A klíma-előrejelzések szerint pedig 2050 és 2100 között a terület gazdálkodásra teljesen alkalmatlanná fog válni. A romló gazdasági kilátások és a leépülő infrastruktúra hatására elnéptelenedő falvak és az erre a problémára rárakodó kedvezőtlen klimatikus viszonyok miatt pedig ez a terület egyre inkább az álmodozók és magányosok helyévé válik, egy lassan a távolba vesző éden metaforájává lesz.

De ez a képsorozat mégsem a klímakatasztrófáról szól. Sokkal inkább alkalmazkodóképességről, küzdelemről, akaratról és kitartásról, emberségről – még az igen nehéz és gyorsan változó körülmények között is. Emlékezés a vízről, a víz és az ember legszorosabb kapcsolatáról.

A különféle, még itt élő embereket ez a kötelék fűzi össze. A természet, az önálló boldogulás vágya, a szabadság keresése. A magány, a beteljesületlen álmok, az elszállt, majd újraéledő remények, az élni akarás és a folyamatos küzdelem, születés és halál éppúgy formálják őket, mint a puszta, amely sosem bánt könnyen lakóival. Egyre szűkülve, de még mindig lehetőséget és helyet ad, akár a mai technokrata világ elől való elrejtőzésre, akár a szabadságra. Az önállóságban, akaratban megedzett büszkeség, a dacolás az időkkel és az elemekkel olyan erős gyökereket eresztett, hogy akik korábban ideszülettek, inkább már akkor is itt maradnak, ha ez a föld teljesen kiszárad. Mert az alföldi ember számára talpalatnyi földje, tanyája a világ közepe. Számukra szinte elképzelhetetlen a más, a máshol, a máshogy.

Budapest, 2025. augusztus 7.

Balázs Zsolt: Ami marad végül (What Remains in the End)

hECTIC bOOKs Kiadó, 2026